

Toelichting opgave Arbeidsmigratie 15 april 2019

Arbeidsmigranten wonen, werken en leven al vele jaren in de gemeente Steenbergen. De agrarische sector is groot en doet al lange tijd een beroep op arbeidskrachten uit het buitenland.

Arbeidsmigranten leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan de lokale economie. In 2010 is lokaal huisvestingsbeleid vastgesteld dat in 2015 is bekrachtigd.

Integrale opgave

Door de groei van het aantal arbeidsmigranten zijn de laatste jaren veel arbeidsmigranten gehuisvest in woningen. Inmiddels wonen in de gemeente naar schatting gemiddeld 4 tot 5 arbeidsmigranten in meer dan 100 woningen. Omdat dit vanuit het paraplubestemmingsplan in de meeste gevallen niet is toegestaan, is een gedoogsituatie ontstaan. Strenge handhaving wordt niet passend geacht omdat alternatieve huisvesting niet beschikbaar is. Vanuit deze situatie wenst de gemeente deze maatschappelijke opgave integraal op te pakken. In het voorjaar van 2018 is de voorbereiding hiervoor gestart. Als resultaat van dit eerste traject is in september 2018 de bestuursopdracht voor de opgave Arbeidsmigratie door het college vastgesteld.

Aanpak

In de bestuursopdracht is een aanpak opgenomen die is gericht op zowel korte als lange termijn. Op korte termijn betreft dit toezicht, bemiddeling en handhaving bij overlastsituaties. Het toezicht richt zich op afstemming met alle betrokkenen zoals eigenaren, verhuurders, bewoners en burens. Per 1 januari 2019 is de APV aangepast. Hiermee is de mogelijkheid om overlast aan te pakken verbeterd.

Daarnaast is geconstateerd dat het aantal inschrijvingen in het BRP op de locatie Stella Maris veel hoger was dan de ruim 400 bedden. Dit is een onwenselijke situatie. Er zijn gesprekken gestart met de betreffende organisatie om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst.

Tegelijkertijd wordt gewerkt aan de opbouw van een doorlopende registratie van adressen waar arbeidsmigranten zijn gehuisvest. Neveneffecten van de diverse vormen van huisvesting worden hierin meegenomen. Zo ontstaat meer inzicht in het aantal arbeidsmigranten dat in de gemeente verblijft, ook als zij niet zijn ingeschreven in het BRP, en in hoeverre dit tot onwenselijke situaties leidt.

Herijking van beleid

Voor de langere termijn werken we aan een herijking van het beleid. Daarbij streven we naar een integrale benadering waarbij het sociaal-maatschappelijk, economisch en woon- en huisvestingsbeleid op elkaar zijn afgestemd.

In dit kader zijn we een beeld aan het opbouwen van het aantal arbeidsmigranten dat in de gemeente werkt, en het aantal arbeidsmigranten dat in de gemeente woont. Naar schatting werken er op het hoogtepunt van het seizoen meer dan 2000 arbeidsmigranten in de gemeente Steenbergen. Ruim 1.100 arbeidsmigranten worden in de gemeente gehuisvest, deels bij Stella Maris, deels in de woonwijken, deels op het recreatiepark Sunclass (Park aan het Veer) en deels op het eigen terrein van ondernemers in de agrarische sector (maximaal 40 arbeidsmigranten). Vele anderen reizen dagelijks op en neer naar onze gemeente, soms met een uur reistijd.

We maken onderscheid tussen shortstay (verblijf tussen de 3 en 6 maanden), midstay (verblijf tussen de 6 maanden 3 jaar) en longstay arbeidsmigranten (waaronder vestigers). Naar schatting vestigt één op de tien migranten zich in de gemeente, al dan niet met partner en kinderen. Dit aantal neemt toe door verbetering van de werk- en woonomstandigheden. Maar ook door regelgeving en een toenemende vraag naar en schaarste van arbeidsmigranten.

Short- en midstay arbeidsmigranten kennen vaak een precare arbeidspositie en woonsituatie (afhankelijk en onzelfstandig). In veel gevallen spreken zij onvoldoende Nederlands en hebben weinig kennis van hoe zaken rondom bijvoorbeeld arbeidscontracten, wonen, zorg en verzekeren zijn geregeld. Arbeidsmigranten die zich voor langere tijd of permanent vestigen, wonen veelal via de reguliere huisvesting: via particuliere huur, een sociale huurwoning of door zelf een woning te kopen. Voor deze groep gaan participatie en integratie meer een rol spelen. Kinderen van arbeidsmigranten zitten op kinderdagverblijven en scholen. In de stad Steenbergse kunnen we inmiddels een hele klas vullen met kinderen van arbeidsmigranten (28 kinderen in de basisschoolleeftijd). Als de peuters ook naar school gaan, vullen zij de volgende klas.

Door inventarisatie bij en gesprekken met werkgevers, huisvesters en andere betrokkenen, proberen we het beeld verder op te bouwen. Daarbij brengen we ook de verhouding tussen korter en langer verblijf in beeld. Doel is om net zoveel huisvesting voor arbeidsmigranten te realiseren, als er arbeidsmigranten in de gemeente werkzaam zijn. Daarbij moet rekening worden gehouden met een toename van het aantal arbeidsmigranten doordat het AFC de komende jaren verder wordt volgebouwd.

Daarnaast investeren we in relaties met naburige gemeenten om beleid af te stemmen en waar mogelijk gezamenlijk door te ontwikkelen. Het maatschappelijk vraagstuk is echter voor onze gemeente te urgent om te wachten op een langlopende ontdekkingsstocht hoe hierin regionaal samen te werken.

Afwegingskader voor grootschalige huisvesting

Werkgevers en huisvesters ontwikkelen plannen voor grootschalige huisvesting. De eisen voor huisvesting worden hoger en ook zij willen vaak af van de huisvesting in woonwijken. Het aantal locaties waar grootschalige huisvesting mogelijk is, lijkt beperkt te zijn. Er zijn enkele ontwikkellocaties, die echter op bezwaren stuiten. In enkele situaties willen agrarische ondernemers meer dan 40 arbeidsmigranten kunnen huisvesten. Woningen die zij nu gebruiken voor het huisvesten van arbeidsmigranten kunnen zij dan afstoten. Bouwen in het buitengebied kan soelaas bieden voor tijdelijke perioden (tot 10 jaar met tijdelijke units). Hiervoor zijn duidelijke kaders nodig en is nauw overleg met de provincie vereist.

Dit vraagt om een nieuw afwegingskader voor grootschalige huisvesting dat draagvlak heeft bij de gemeenteraad en de bevolking. De zoektocht daarbij is naar een evenwichtige opbouw van verschillende vormen van huisvesting, van tijdelijk tot permanent, passend bij de behoefte.

Een plan dat al in gevorderd stadium is, is het plan voor huisvesting van arbeidsmigranten bij Dinteloord. Tijdens een inspraakavond en diverse rondetafelgesprekken, waaraan vele tientallen inwoners van Dinteloord hebben deelgenomen, bleken er bezwaren te zijn tegen de gekozen locatie. Er is besloten om een alternatieve locatie in de nabijheid van het AFC te onderzoeken.

Traject naar nieuw beleid

Fase 1: beeldvorming

Het rondetafelgesprek op 15 april 2019 maakt deel uit van het beeldvormende deel van het traject naar nieuw beleid.

Fase 2: oordeelvorming

Vervolgstep is het opstellen van een Nota van Uitgangspunten, bedoeld om de kaders en richting van nieuw beleid te bepalen aan de hand van te maken beleidskeuzes. De Nota van Uitgangspunten formuleert ook het afwegingskader waaraan plannen die in de maak zijn, kunnen worden getoetst. Behandeling van de Nota van Uitgangspunten in de raad is voorzien in juni 2019.

Fase 3: besluitvorming

Tenslotte wordt aan de hand van de Nota van Uitgangspunten nieuw beleid geformuleerd. Tegelijkertijd met de voorbereiding van nieuw beleid wordt een uitvoerings- en implementatieplan ontwikkeld dat in werking treedt na vaststelling van het nieuwe beleid in de raad. Vaststelling van het nieuwe beleid is voorzien in oktober 2019.